

**Nr 54**

**Skatteutskottets betänkande i anledning av motioner angående beskattningen av fiskare.**

**Motionerna**

I detta betänkande behandlas

motionen 1971: 40 av herrar Åberg (fp) och Petersson i Röstånga (fp) vari hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning i syfte att uppnå skattelättnader för fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser;

motionen 1971: 593 av herr Elmstedt m. fl. (c, fp) vari hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär snabba åtgärder i syfte att uppnå sådan utformning av bestämmelserna angående inkomstbeskattningen för svenska fiskare att de blir i överensstämmelse med de regler som gäller i Norge.

**Gällande bestämmelser m. m.**

Den svenska skattelagstiftningen innehåller inte några specialbestämmelser för beskattning av fiskare. I några av de länsanvisningar, som prövningsnämnderna i länen utfärdat till ledning för taxeringsnämndernas verksamhet, har däremot intagits vissa normer som taxeringsmyndigheterna i normalfallen har att tillämpa vid taxeringen av fiskare. Enligt de anvisningar som prövningsnämnden i Göteborgs och Bohus län utfärdat till ledning för 1971 års taxering skall sålunda värdet av hushållsfisk, även ombord, i regel beräknas till 170 kr. för år för varje yrkesfiskare, medan sådant värde för s. k. hemmafiskare skall uppskattas till 90 kr. för år för hushållsmedlemmar över 16 år. Fiskare, som på grund av sitt arbete under längre tidsperioder nödgas vistas utom hemorten och som gör sannolikt att merutgift för proviant förekommit, kan medges avdrag för sådan merutgift med skäligt belopp, dock högst 550 kr. Vidare kan enligt anvisningarna yrkesfiskare, som tillämpar planenlig avskrivning, medges avdrag för värdeminskning av fiskefartyg med 10 % av anskaffningskostnaden för skrov, motor och annan fast utrustning.

Genom 1958 års förordning om sjömansskatt, som trädde i kraft den 1 januari 1959, infördes en definitiv källskatt för sjömän. Sjömansskatten, som helt tillfaller staten, utgår i stället för statlig och kommu-

nal inkomstskatt samt avgifterna till folkpensioneringen och den allmänna sjukförsäkringen. Till kommuner och landsting utgår ersättning av statsmedel för minskade skatteintäkter. Sjöman skall inte deklarera för inkomsten ombord och taxeras inte heller för denna inkomst. Däremot taxeras sjömannen för inkomst i land enligt vanliga regler. Den svenska sjömansbeskattningen tillkom som ett resultat av ett internordiskt samarbete. Motiven för införandet av en sådan lagstiftning var flera. Man åberopade de speciella svårigheter sjömän hade att fullgöra sin deklarationsplikt och att särskilda skäl talade för lättnader i beskattningen av de sjömän som arbetade fjärran från hemlandet och dess välfärdsanordningar. Man hänvisade därvid till att andra länder accepterat en förmånligare beskattning av sjömän, vilket medfört att svenskt sjöfolk i allt större utsträckning tog anställning ombord på utländska fartyg eller i land.

Enligt beslut av 1970 års riksdag (prop. 1970: 98, BeU 44) har vidtagits ett flertal ändringar i bestämmelserna om sjömansskatt. De nya reglerna innebär såväl en förenkling och en rationalisering av sjömansskattens administration som ändringar i de materiella bestämmelserna. Förmån av fritt logi för sjömän har gjorts skattefri. Å andra sidan skall förmån av fri kost, i motsats till vad som tidigare gällt, beskattas även hos gift sjöman i fjärrfart. Avdrag för omkostnader — tidigare 100 kr. per år — har höjts till 1 000 kr. i fjärrfart och 500 kr. i närfart. De särskilda avdragen från de framräknade skattebeloppen har höjts i fjärrfart från 25 till 150 kr. och i närfart från 10 till 50 kr. per månad. Därvid gäller dock en viss begränsningsregel. Skattetabellen för fjärrfart gäller även för lastfartyg i närfart, som inte går i linjetrafik. Beskattning av s. k. engångsbelopp har förenklats, och sjömansskatten för utländska sjömän som tidigare utgått med 15 % skall numera uttas efter en progressiv skala. Möjligheterna till jämkning av sjömansskatt har vidgats. Fr. o. m. den 1 januari 1971 beräknas sjömansskatten på grundval av en kommunal utdebitering av 20 kr.

### **Frågans tidigare behandling**

Motionsyrkanden av samma innebörd som de i motionerna 1971: 40 och 1971: 593 framställda avvisades av riksdagen förra året på förslag av bevillningsutskottet i bet. 1970: 20. Utskottet åberopade därvid bl. a. att det inte skulle stå i överensstämmelse med principerna för beskattningen att införa särbestämmelser för en särskild yrkeskategori. I den mån en ändring av nu tillämpade normer för beräkning av omkostnadsbidrag kunde anses påkallad, borde detta ske inom ramen för nu gällande lagstiftning och genom av vederbörande myndigheter utfärdade anvisningar.

### **Utskottet**

Svensk skattelagstiftning saknar specialbestämmelser för beskattning av fiskare. I några länsanvisningar har dock intagits vissa normer

som taxeringsmyndigheterna har att tillämpa vid taxeringen av fiskare. Enligt anvisningar för Göteborgs och Bohus län avseende 1971 års taxering skall sålunda värdet av hushållsfisk, även ombord, i regel beräknas till 170 kr. för varje yrkesfiskare, medan sådant värde för s. k. hemmafiskare skall uppskattas till 90 kr. för år för hushållsmedlemmar över 16 år. Fiskare som på grund av sitt arbete under längre tidsperioder måste vistas utom hemorten och som gör sannolikt att han haft merutgift för proviant kan enligt samma anvisningar medges avdrag för sådan merutgift med 550 kr. Han kan också, om han tillämpar plan- enlig avskrivning, erhålla avdrag för värdeminskning av fiskefartyg med 10 % av anskaffningskostnaden för skrov, motor och annan fast utrustning.

Båda de förevarande motionerna syftar till skattelättnader för fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser. Samhällets stöd till fiskerinäringen har som nämnts hittills inte ansetts böra ges i form av skattepreferenser. Däremot har 1969 års riksdag beslutat om särskilda stödåtgärder för fisket att gälla fr. o. m. den 1 juli samma år. I enlighet med detta beslut har för budgetåret 1971/72 anvisats 20 milj. kr. i konsolideringslån till fiskare som råkat ut för ekonomiska svårigheter och 5 milj. kr. för lån till investeringar inom fiskets berednings- och konserv-industri. För samma budgetår skall ca 6 milj. kr. stå till förfogande för fiskets prisreglering och särskilda bidrag och lån kunna lämnas fiskare som drabbas av förbud mot sillfiske i Nordsjön och Skagerrack.

Bevillningsutskottet har tidigare avstyrkt bifall till motionsyrkanden om skattelättnader för fiskare. Därvid har utskottet ansett det strida mot principerna för beskattningen att införa särbestämmelser för en viss yrkeskategori och uttalat att — i den mån en ändring av nu tillämpade normer för beräkning av omkostnadsavdrag kan anses påkallad — detta bör ske inom ramen för nu gällande lagstiftning och genom av vederbörande myndigheter utfärdade anvisningar. Riksdagen har godtagit denna ståndpunkt.

Skatteutskottet delar denna uppfattning och avstyrker bifall till motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår

1. motionen 1971: 40
2. motionen 1971: 593.

Stockholm den 13 oktober 1971

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

*Närvarande:* herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Kristenson (s), Wärnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Nilsson i Trobro (m), Wikner (s), Sundkvist (c), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Olof Johansson i Stockholm (c), Hörberg (fp), Björk i Gävle (c) och fru Nor-mark (s).

### Reservation

av herrar Magnusson i Borås (m), Larsson i Umeå (fp), Nilsson i Trobro (m), Sundkvist (c), Olof Johansson i Stockholm (c), Hörberg (fp) och Björk i Gävle (c), vilka

*dels* anfört följande:

»Den svenska skattelagstiftningen innehåller särskilda bestämmelser beträffande beskattningen av sjömän. Som ett skäl för införande av denna särslagstiftning åberopades bl. a., att sjömän inte har samma möjligheter som andra medborgare att utnyttja sociala och andra förmåner i hemlandet. Särskilt sjömän anställda ombord på svenska handelsfartyg i fjärrfart har ansetts böra komma i åtnjutande av skattelindring, och hänsyn till dessa synpunkter har också tagits vid konstruktionen av den skattetabell, som gäller för sådana sjömän.

Enligt beslut av 1970 års riksdag har vidtagits ett flertal ändringar i bestämmelserna om sjömansskatt. Bl. a. har avdraget för omkostnader, tidigare 100 kr. per år, höjts till inte mindre än 1 000 kr. i fjärrfart och 500 kr. i närfart. Likaså har de särskilda månatliga avdragen från de framräknade skattebeloppen höjts, från 25 till 150 kr. i fjärrfart och från 10 till 50 kr. i närfart.

Ett stort antal svenska fiskefartyg bedriver regelmässigt fiske bortom den linje som i sjömansskattehänseende bildar gräns mellan fjärrfart och närfart. Fiskare ombord på sådana fiskefartyg lever och arbetar under så gott som samma förhållanden som svenska sjömän i fjärrfart.

Enligt vår mening talar rättviseskäl för att — så långt möjligt — likställighet i skattehänseende uppnås mellan dessa yrkeskategorier. En sådan likställighet förutsätter en lindring av beskattningen av fiskare. Sjömansskattebestämmelserna kan inte utan vidare appliceras på svenska fiskare. Vi anser därför att frågan om beskattningen av sådana fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskevatten bör bli föremål för utredning.»

*dels* ansett att utskottet bort hemställa

»att riksdagen med anledning av motionerna 1971: 40 och 1971: 593 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsam utredning i syfte att uppnå skattelättnader för fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser.»